

Eduskunnan ympäristövaliokunta, 16.10.2020 klo 9.30**Asia: Valtion talousarvio vuodelle 2020, teemana ympäristön- ja luonnonsuojelu****Luontopalvelujohtaja Timo Tanninen, Metsähallitus****Momentti 35.10.52 (YM)**

Metsähallituksen Luontopalvelujen saama valtion budjettirahoitus on suurimmaksi osaksi ympäristöministeriön momentilla 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät. Momentilta rahoitetaan kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen alueiden sekä kulttuuriperintökohteiden hoitoa sekä eliölajien ja luontotyyppien suojelua.

Kyseisen momentin määräraha oli pitkään tarpeeseen nähden riittämätön. Tälle vuodelle määrärahaan on kuitenkin tullut tuntuva korotus, sillä momentin perusrahoitukseen tuli 7.5 miljoonan euron tasokorotus minkä lisäksi tulevaisuusinvestointeihin saatiin 19.2 miljoonan rahoitus. Eduskunnan jakovarasta myönnettiin yhteensä 3.4 miljoonaa euroa lisäystä ja elvyttävästä lisätalousarviosta (LTA IV / 2020) kohdennettiin 10.0 miljoonaa euroa. Tämä kaikki tarkoittaa sitä, että nyt kansallispuistoissa ja muilla suojelualueilla on menossa ennennäkemätön panostus niin retkeily- ja opastusinfran kunnostamiseen kuin aktiivisiin luonnonsuojelutoihin (luonnontilan ennallistaminen, luonnonhoito ymv.). Luonnonsuojelutyöt ovat osa ympäristöministeriön HELMI-ohjelmaa, jonka myötä luonnon monimuotoisuuden tilaa merkittävästi parannetaan kaikkein arvokkaimmilla luontokohteilla.

Tärkeätä on, että lisämäärärahat eivät jäisi hetkelliseksi panostukseksi, vaan että samalla turvataan korkealuokkaisen kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden hoidon pitkäjänteinen rahoitus. Hallituksen esityksessä vuoden 2021 budjettiin onkin ilahduttavasti nostettu momentin 35.10.52 perusrahoituksen tasoa 2.0 miljoonaa euroa lisää. Tätä perusrahoitusta pitäisi jatkossakin määrävälein lisätä, jotta se vastaa mm. luonnonsuojelualueverkoston laajentumisen, uusien kansallispuistojen ja lisääntyvien kävijämäärien myötä lisääntyviin alueiden hoitokuluihin. Hallituksen esityksessä vuoden 2021 budjettiin on edelleen mukana myös 19.2 miljoonan euron panostus tulevaisuusinvestointeihin, jotka kohdistetaan etenkin aktiivisiin luonnonsuojelutoimiin sekä retkeilyinfran korjausvelan vähentämiseen ja retkeilypalvelujen kehittämiseen.

Momentti 30.64.50 (MMM)

Valtion retkeilyalueet ja Metsähallituksen monikäyttömetsien retkikohteet täydentävät merkittäväällä tavalla valtion maiden ja vesien virkistyskäyttötarjontaa. Näiden kohteiden ylläpito ja kehittäminen rahoitetaan maa- ja metsätalousministeriön momentilta 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät. Tällä momentilla on tänä vuonna ollut käytössä 1.0 miljoonan euron tulevaisuusinvestointipanostus. Hallituksen esityksessä vuoden 2021 budjettiin 1.0 miljoonan

tulevaisuusinvestointipanostus valtion retkeilyalueiden ja vastaavien kohteiden korjausvelan vähentämiseen esitetään edelleen jatkettavan, mikä onkin todella tärkeää. Myös momentin 30.64.50 tasoa pitäisi määrävälein pystyä tarkastelemaan, jotta määrärahataso jatkossa vastaa tähän momenttiin kohdistuviin lisääntyviin tarpeisiin (mm. retkeilyinfra, erävalvonta, julkisoikeudellinen kalastus).

Korkealuokkaiset retkeilypalvelut

Mikäli momenttien 35.10.52 (YM) ja 30.64.50 (MMM) määrärahatasot pysyvät korkeina myös lähivuosien ajan, Metsähallitus pystyy kuroma retkeily- ja opastusinfra korjausvelan umpeen ja siten tarjoamaan kansalaisille ja luontomatkailuyrittäjille korkealuokkaiset retkeily- ja virkistyspalvelut kansallispuistoissa, valtion retkeilyalueilla ja lukuisilla muilla valtion maiden matkailun ja yleisen virkistyskäytön vetovoimakohteilla. Tämän myötä aikaansaadaan hyvin merkittäviä aluetalous- ja työllisyysvaikutuksia, samalla kun kävijöiden terveys- ja hyvinvointi luontoretkien myötä kohenee.

Luonnon monimuotoisuus

Ympäristöministeriön HELMI-ohjelma on erittäin merkittävä, uusi panostus maamme luonnon monimuotoisuuden suojeluun. Metsähallituksen hallinnassa olevilla luonnonsuojelualueilla on runsaasti luonnontilaltaan muuttuneita kohteita, joiden luontoarvoja nyt parannetaan aktiivisin toimin. Ennen suojelualueen perustamista tehtyjä ojituksia ennallistetaan, laidunnuksen loputtua umpeen kasvavia perinneympäristöjä raivataan auki ja saatetaan taas laidunnuksen piiriin hyvässä yhteistyössä karjankasvattajien kanssa. Ranta- ja vesiluontoa sekä uhanalaisten lajien esiintymiä hoidetaan ja suojelualueiden luontoinventointeja on lisätty merkittävästi. Nämä ja muut HELMI-ohjelman panostukset ovat erittäin tärkeitä, jotta pitkään ollut tavoite Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi vihdoinkin voidaan saavuttaa.

Kulttuurihistoriallisten kohteiden korjausvelka

Metsähallitus on edellä selostetuista valtion lisämäärärahoista äärimmäisen kiitollinen ja tekee kaikkensa, jotta rahat voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti ja tuottavasti koko yhteiskunnan eduksi. Erittäin positiivisessa kokonaiskuvassa merkittävin puute on edelleen se, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden korjausvelkaongelmaan ei ole löytynyt kokonaisratkaisua, vaikka toki joidenkin kohteiden kunnostuksia nyt pystytään tekemään. Ratkaisun avaimia on syytä aktiivisesti etsiä mm. valtion kiinteistöstrategian päivityksen jatkotyössä sekä EU:n elvytyspaketin kansallisen ohjelman sisältöä suunniteltaessa.

